Şraynerler (Shriners)

Murat Özgen Ayfer

1993

A.B.D.'nde bulunduğum bir sırada bu örgütün bir üyesiyle tanışmıştım. Onunla ilk uzun söyleşimizde, yakamdaki rozet nedeniyle bana Masonluk ile bir bağlantım olup olmadığını sormuştu. Hayret bir şey! Madem o bir şraynerdi, bunun için uzun boylu Masonluğun hemen tüm aşamalarından geçmiş olmalıydı. Oysa ona Masonluğu anımsatan sadece yakamda taşıdığım rozetti; bu konuda başka doğru dürüst bilgisi yoktu. Bu yüzden yurda döndükten sonra bu kurum hakkında bir yazı yazmayı öngördüm. Bu yazı Mason Dergisi'nin 88. sayısında yayınlandı. O tarihten bu yana Şrayner Örgütü'nün gelişmeleri de oldu. Ancak ben bu yazıya birkaç görsel dışında herhangi bir şey eklememeyi yeğledim.

Şrayner Örgütü, Masonluk ile benzerlikleri olan, bu nedenle de **paramasonik** olarak nitelenen kuruluşlardan biridir.

Bir örgütün, **yarı ezoterik nitelikli bir iyilik işleri kuruluşu** olduğunu söyleyebiliriz. Ancak benzer paramasonik kuruluşlardan farklı olarak, bu Amerika kökenli örgütün Masonluk ile doğrudan bir ilişkisi de vardır.

Bu örgüt 1872 yılında **Walter Millard Fleming** adlı bir masonun önderliğinde kurulmuştur. Tam adı **Ancient Arabic Order of Nobles of the Mystic Shrine** biçimindedir ve bu **A.A.O.N.M.S**. olarak kısaltılır. Türkçedeki karşılığı **Gizemci Türbe Soylularının Eski Arap Tarikatı** olarak verilebilir.

Şrayner Örgütü'ne üye olabilmek için, önce **yüksek dereceli bir mason** olmak gerekmektedir.

Öylesine ki, eğer Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti'nde çalışıyorsanız. Şrayner olabilmeniz için 32. dereceyi almış olmanız gerekir.

"Bu durumda, bu örgüte üye olabilmek herhalde pek zor bir iş; Masonluğun yüksek derece atölyelerinde, yıllarca düzenli olarak çalışmak gerekir." diye düşünebilirsiniz. Dolayısıyla, şraynerlerden her birinin, masonik bakımdan çok bilgili ve deneyimli kardeşler olduğunu sanabilirsiniz. Fakat eğer Amerika'da sıradan bir şrayner ile tanışır, onunla masonik konular üzerinde konuşmak isteyecek olursanız, bu düşüncenizin yanlış olduğunu anlarsınız.

İlhami Soysal'ın **Dünyada ve Türkiye'de Masonluk ve Masonlar** adlı kitabı, mason olmayanların Masonluk üzerine yazmış olduğu Türkçe kitaplar arasında en iyisi ve konunun ön yargısız bir tutumla araştırılıp değerlendirilişi bakımından da en başarılı çalışmadır. Ancak, satışı çok olsun diye biraz sansasyonel biçimde kaleme alınmıştır; bu nedenle de birkaç kez yeni basımı yapılabilmiştir.

Yazarının ölmüş oluşuna ve ününün yavaş yavaş unutulmaya yüz tutmuş olmasına karşın, günümüzde de piyasada alıcı bulabilmektedir.

Şunu da bilmek gerekir: İlhami Soysal'ın kendine özgü bir dünya görüşü vardı. Bu bakımdan Masonluğu, gerek ilkeleri gerekse örgütlenme ve çalışma tarzı bakımından pek olumlu bulmuyordu.

Kitabında da Masonluğu, kendi bireysel görüş ve eğilimlerine uygun düşmeyen bakımlardan eleştiriyordu ama diğer birçok antimasonik yazarın yaptığını yapmayarak masonlara olur olmaz ve akıl almaz suçlamalar yöneltmiyor, Masonluğu kasıtlı olarak kötülemiyordu.

Kitabını bitirirken şöyle bir yargıya varmıştı: ***"Yani Masonluk, parayı verenin düdük çaldığı ve gereğinde korunduğu bir inanış düzenidir... Üst tarafı laftır."***

Bu yargının, Türkiye ve diğer birçok ülkedeki Masonluk için değil ama Amerika Birleşik Devletleri'ndeki Masonluk için oldukça geçerli sayılabileceğini söyleyebiliriz.

Amerika'da Masonluğa bir kez girdikten sonra, eğer parasal gücünüz yeterliyse ve gerekli ödemeleri yapmaya razı olursanız, çok kısa bir süre içinde yüksek dereceleri edinebilirsiniz.

Dolayısıyla Şrayner Örgütü'ne üye olmak için gerekli görülen ön koşulu Masonluğun yüksek derece atölyelerine yıllarca düzenli olarak katılıp çalışmalarda bulunmaksızın sağlayabilirsiniz.

Nitekim tanıştığınız bir şrayner, önce yüksek dereceli bir mason olması gerekmesine karşılık, Masonluk hakkında pek az şey bilmekte olabilir. Birbiri ardınca almış olduğu dereceleri sindirmeye olanak bulamamış, ritüel kitapçıkları da evindeki kitaplığın bir rafında kalakalmıştır.

"Bu hep böyle midir?... Yani şraynerlerin hepsi masonik dereceleri parayla almış kişiler midir?" diye sorulacak olursa, bunun yanıtı **"Hayır!"** olur; ancak hemen ardından şunu da eklemek gerekir:

"Fakat ne yazık ki çoğu öyledir."

Konuya Şraynerliği âdeta küçümser gibi başlamış olduk... Aslında burada küçümsenme mertebesinde eleştirilen Şraynerlik değil, Amerika Birleşik Devletleri'ndeki Masonluktur; dünyadaki tüm mason nüfusunun neredeyse yarısını oluşturan, Masonluğu yozlaştırmış Amerikalı masonlardır.

Bu ancak "Masonluk" bakımından böyledir. Oysa Şrayner Örgütü, bugüne dek yapmış oldukları ve yapmayı sürdürdüğü olumlu ve yararlı nitelikli somut etkinlikleri ve yapıtlarıyla, saygın ve övgüye değer bir kurumdur.

Ezoterik niteliği bir yana, bu kurumun etkinliklerinde pay alarak katkıda bulunanlara, ancak imrenilebilir. Nitekim günümüzde birçok Amerikalı, salt şrayner olabilmek için Masonluğa girer.

Şrayner Örgütü'nün Kuruluşu

1860'lı yılların sonlarına doğru New York'taki kimi masonlar, periyodik olarak bir öğle yemeğinde bir araya gelerek, aralarındaki kardeşlik birliğini geliştirmeyi alışkanlık edinmişlerdi. Bunun için de **"Knickerbocker Cottage"** adlı bir restoranın ikinci katını seçmişlerdi. Bu sofralara genellikle neşeli ve nükteden hoşlanan, insanlarla iyi ilişkiler kuran, onlara yardımcı olabildikçe yaşamdan zevk alan bir grup kardeş katılırdı. Günümüzde de birçok kardeşimiz kendi aralarında böyle gruplar oluşturmuş ve buna benzer alışkanlıklar edinmişlerdir.

Toplantılarında görüştükleri konular arasında, Masonluktan başka, farklı bir kardeşlik kurumu oluşturmak da gündeme gelmişti. Bu kurumda, ritüelik çalışmalardan çok, bir kardeşlik birliği ortamında hep birlikte eğlenceli saatler geçirmeye, sosyal ilişkileri güçlendirmeye öncelik verilmesi öngörülüyordu. Bu toplantıları hiç kaçırmayan masonlardan **Walter Millard Fleming ile William J. Florence**, bu konuyu diğerlerinden çok daha ciddiye aldılar.

William Florence ünlü bir tiyatro sanatçısıydı. Zaman zaman turneye çıkar, Avrupa'ya da giderdi. Bir gün, Marsilya'da sergiledikleri bir oyundan sonra, bir Arap diplomatın verdiği bir partiye çağrılmıştı. Bu partiye katılanları eğlendirmek üzere bir müzikal güldürü oynanıyordu. Epik tiyatro türündeki bu piyeste, izleyicilerin de oyuna birer oyuncu gibi katılması sağlanıyor, sonunda tüm konuklar kendilerini bir gizli derneğin üyesi olmuş buluyorlardı.

Florence, daha sonra gittiği Cezayir ve Kahire'de de aynı oyunun sergilendiğini görmüş ve ilginç bularak notlar almıştı. New York'a döndüğünde bunları öğle yemeğinde buluştuğu kardeşlerine anlattı. Bu oyundaki olay bir değişime uğratılarak, tasarladıktan kurumun çalışma yöntemi biçimine dönüştürülebilirdi.

Bu öneri Walter Fleming'e çok ilginç geldi. Bir tıp doktoru olan Fleming, bundan on yıl kadar önce Fransa'da mesleki araştırma çalışmalarında bulunurken **Rızkullah Hasan Efendi** adlı bir kişiyle tanışmıştı.

Bir İslâm yazar ve düşünürü olan Rızkullah Hasan Efendi, **Bektaşi tarikatı**nın ileri gelenlerindendi. Görüşleri ve çalışmaları İslâm dininin Sünni mezhebi ilkelerine aykırı düştüğü için Osmanlı'dan kaçmak zorunda kalmış ve çalışabildiği en rahat ortam olarak Fransa'yı bulmuştu. Marsilya'da bir tekke kurmuştu.

Fleming, Rızkullah Hasan Efendi ile dostluğunu ilerletmiş, ondan Bektaşilik hakkında birçok bilgi almıştı. Daha sonra, bir süre Cezayir'de kalmış, biraz Arapça da öğrenmişti. Suriye ve Mısır'a da gitmiş, tüm bu İslâm ülkelerinde Bektaşi tekkelerine katılma olanağını elde etmişti. Hatta Fleming'in bir Bektaşi olduğu bile söylenir.

Dolayısıyla Florance'in getirdiği öneri, Fleming'in kafasında âdeta bir şimşek çaktırdı.

Masonluk ile Bektaşiliğin ilkeleri birleştirilerek yepyeni bir kardeşlik kurumu oluşturulabilirdi.

Bunun için Fleming, masonik ritüeller üzerinde o dönemin uzmanlarından sayılan Charles T. McClenachan ve William Sleigh Paterson'a başvurdu. Arap kültürü üzerine çok geniş bilgileri olan Albert L. Rawson da, bu girişiminde Fleming'e yardımcı oldu.

Böylelikle Fleming bir ritüel tasarısı hazırladı. Kurulacak olan örgütün adını koydu. Bu ad, **A.A.O.N.M.S.** biçiminde kısaltıldığında, aynı zamanda **A MASON** sözcüğünün de bir farklı düzenlemesi oluyordu.

26 Eylül 1872'de, New York'taki mason lokalinde bir araya gelen 23 mason, ilk Şrayner mabedini kurdular. Mabede, Fleming'in önerisini kabul ederek **Mekke** adını verdiler.

Şraynerlerin ikinci mabedi ise 1875 yılında Rochester kentinde kuruldu.

Örgütün Gelişimi

Şrayner Örgütü, kuruluşunu izleyen ilk birkaç yılda oldukça ağır bir hızla gelişebildi. 6 Haziran 1876 tarihinde, örgütün egemen yönetici organı olan **Emperyal Konsey** (Imperial Council) kurulurken, yalnızca 43 üyesi vardı. Örgütün genel başkanının **Emperyal Hükümdar** (Imperial Potentate) olarak anılması benimsendi.

Bu kuruluştan sonra başlatılan yeni üye alma kampanyası ile, üç yıl içinde Amerika'daki şraynerlerin sayısı 425'e, mabetlerinin sayısı 13'e çıktı. Bunların yarıya yakını New York'taydı ama şraynerler diğer eyaletlerde örgütlenmekten de geri kalmıyordu.

Üstelik bu örgüt yalnızca Amerika Birleşik Devletleri'ne kapanıp kalmadı. Önce Kanada'ya, sonra diğer ülkelere de uzandı. 1888 yılında Kanada'nın Toronto kentinde toplanan yıllık konvanda örgütün mabetlerinin sayısının 48'e çıkmış olduğu, o anda 7210 üyesinin bulunduğu bildirilmişti.

Bundan on yıl sonra ise, şraynerlerin mabetlerinin sayısı 80'i bulurken, üyelerin sayısı da 50 bini aşmıştı.

Şrayner Örgütü, en sıkıntılı dönemini 1930'lu yıllarda, tüm Amerika'yı saran ekonomik çöküntü sırasında geçirdi. İkinci Dünya Savaşı sırasında ise kardeşlik birliğine duyulan ilginin gelişim göstermesi üzerine yeniden çıkışa yöneldi. Savaş sırasında şrayner mabetlerinde yalnızca yönetsel nitelikli çalışmaların yapılmasıyla yetinildi ama örgütün gelişimi bir potansiyel enerji topladı.

Kuruluşundan bir süre sonra örgütün merkezi, daha orta yerde olabileceği düşünülerek, New York'tan Virginia eyaletindeki Rochester kentine alınmıştı.

Aynı düşünüyle 1958 yılında Chicago'ya taşındı. Bundan 20 yıl sonra ise **orta yer** kaygısı bir yana bırakılarak, Florida'nın Tampa kasabasında özel olarak yaptırılan görkemli bir binaya aktarıldı.

1960'lı yıllarda ve daha sonra, Şrayner Örgütü, gelişimini hızla sürdürdü. Birçok yeni şrayner mabedi kuruldu. Üyelerinin sayısı da katlanarak arttı.

Günümüzde, Şrayner Örgütü'nün büyük çoğunluğu Amerika Birleşik Devletleri'nin çeşitli eyaletlerinde olmak üzere 200'e yakın mabedi ve 1 milyondan çok üyesi vardır.

Şrayner Hastanelerinin Kuruluşu

1888 yılında, Florida'daki **Morokko Mabedi'**nin üyeleri, eyaletteki masonik Tampliye Şövalyeleri ile elbirliği ederek, çevreyi sarmış olan sarıhumma afetiyle boğuşmaya giriştiler. Bu girişim, Şrayner Örgütü'nün yalnızca üyeleri arasında geliştirilmiş sosyal ilişkiler bulunan kulüp benzeri bir kurum olarak kalmayıp, iyilik işlerine de yönelişlerinin ilk örneği oldu.

Ertesi yıl da şraynerler Johnstown'daki sel afetinde evsiz barksız kalanlara el uzattı. Bundan böyle de şraynerlerin iyilik işlerinde bulunmaları gelenekselleşti. Her şrayner mabedi, kendi çapında, yoksullara ve gereksinmesi olanlara yardım eder oldu. Bunun planlı ve programlı ortak bir organizasyona kavuşturulması ise çok daha sonra gerçekleştirilebildi.

1919 yılında Şrayner Örgütü'nün başına **Freeland Kendick** geçti. Kendick, bundan bir süre önce Atlanta'da masonlarca kurulmuş olan **Sakat Çocuklar için İskoç Riti Hastanesi'**nde gözlemlerde bulunmuştu. Kuzey Amerika'da yaşayan yoksul ailelerin, bu bakımdan çok daha geniş çapta gereksinmeleri olduğu görüşündeydi.

Kendick'in bir Şrayner hastanesi kurulması konusunda getirdiği öneri önceleri pek ilgi toplamadı. Özellikle tutucu eğilimli şraynerler böyle bir sorumluluk altına girmeye pek hevesli görünmüyordu. Bununla birlikte, konunun incelenmesi için bir kurul oluşturulmasına karar verildi. Bu kurulun aylarca süren çalışmalarının sonucunda, Kuzey Amerika'nın birçok yerinde özellikle çocukların ortopedik sorunları ile ilgilenecek bir hastaneler zinciri oluşturulması gerektiği ortaya çıktı.

Böyle bir girişimde bulunulması, büyük ve renkli işler yapmaktan hoşlanan şraynerlerce çok tutuldu. Eğer her şrayner yılda iki dolar gibi aslında hiç de önemli olmayan bir katkıda bulunacak olursa, bu işe başlanılabileceği görüldü.

Özürlü çocuklara hizmet etmek üzere kurulması öngörülen ilk hastanenin temeli 1922 yılında Louisiana eyaletinin Shreveport kasabasında atıldı. Ertesi yıl bunu Minneapolis'teki **Twin Cities** ardından San Fransisco ve Honolulu hastaneleri izledi.

1927 yılında Amerika'da kurulmuş olan bu hastanelerin sayısı 15'i buldu. Yeni hastaneler kurma etkinliği, bundan sonra biraz ağırlaştı ama durmadı.

Bu hastanelerde yüz binlerce çocuk ve genç tedavi gördü. Şrayner hastanelerinde geliştirilen yöntemler, dünyanın birçok yerinde ortopedik tedavilerde kullanılmak üzere standartlaştırıldı.

Binlerce çocuğa yapay kol ve bacak takıldı. Yapay organların yapımı için birçok hastanede özel imalathane kuruldu.

Şrayner hastanelerinde çocuklar için üretilen hizmetin en önemli ilkeleri şöyle benimsenmişti:

- - Irk, din ve ulusallık farkı gözetilmemesi;
- - Sakatlığın giderilebilir ya da iyileştirilebilir nitelikte olması; ve
- - Hiçbir çocuktan, ailesinden ya da bir başka kimseden ücret alınmaması.

Bu işlerin yapılabilmesi için, her şraynerin yıllık katkısı sonradan beş dolara çıkarıldı. Ancak üyelerin ödentileri, projelerin gerçekleştirilmesine ve hastanelerin işletilebilmesine yetmiyordu. Hastanelere destek sağlayan fonun, başka kaynaklardan da beslenmesi öngörüldü ve uygulamaya konuldu. Bu kaynakların başında da, şrayner mabetlerinin çeşitli yöntemlerle düzenlediği **gelir sağlayıcı** etkinlikler (bunların en önemlisi Amerikan futbolu maçlarıdır) ile yurttaşların bağışları sayılabilir.

Şrayner hastanelerin yapımı için, 50 yıl içinde yaklaşık 600 milyon dolar harcandı.

Günümüzde, yalnızca Amerika Birleşik Devletleri'ndeki hastanelerin yıllık bütçesi 100 milyon doların üzerindedir.

Ortopedik Araştırmalar ve Yanık Enstitüleri 1950'li yıllarda çocuk felci aşısının bulunması ve yeni antibiyotiklerin geliştirilmesiyle, Şrayner hastanelerine başvurma yoğunluğunda bir düşme izlendi. Bunun üzerine ortopedik araştırmalara giderek daha çok ağırlık verildi.

Günümüzde şraynerlerin araştırma laboratuvarlarında yürütülmekte olan çeşitli projeler vardır.

Bunların başında omurga dökülmelerinin ve inme olaylarının tedavisi gelmektedir. Sakatlığın kalıtımsal (genetik) kaynakları da incelemekte ve özellikle gençlerde "romatizmal artirt" olaylarının tedavi edilebilirliği araştırılmaktadır.

1960'lı yıllarda, ortopedi alanlarındaki araştırmalar da örgütün iyilik işlerindeki etkinlik alanı bakımından yetersiz bulundu. Şraynerler, ciddi yanık olaylarına da el attı. Birçok hastanede, yalnızca yanık olayları ile ilgilenecek enstitüler kurmaya başladılar. Böylelikle birçok çocuğun yaşamının kurtarılmasını ya da yaşam boyu özürlü bir insan olarak kalmamasını sağladılar.

Şraynerlerin bu son girişimlerinin en önemli yanı, yüzlerce çocuğun tedavi edilmiş olması değildir. Bu atılım, dünya çapında birçok tıp merkezine yansıdı. Yanık olaylarına karşı özel bir ilgi gösterilmesinin gereği ve yararı ortaya çıktı. Böylelikle birçok ülkedeki çeşitli hastanelerde, şraynerler ile hiçbir bağlantısı olmaksızın özel yanık merkezlerinin kurulmasına başlandı.

Günümüzde Amerika'da, Honolulu'dan Boston'a ve Alaska'dan Mexico'ya uzanan alan içinde 19 şrayner ortopedi hastanesi ve 3 yanık enstitüsü vardır. Bu hastanelerde toplam 1065 yatak bulunmaktadır. Yılda on binden çok çocuğun tedavisi yapılabilmektedir.

Örgütsel Özellikler

Kimileri Şrayner Örgütü'nü **"Masonluğun bir yan kuruluşu"** olarak nitelendirir. Bu yanlıştır!... Gerçi bu örgütün üyesi olabilmek için ya Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti'nin 32. derecesini ya da York Riti olarak da anılan Amerikan Riti'nden başlayıp İngiliz Masonluğu Sistemi'nin Amerika'daki uygulamasının uzantısındaki Tampliye Şövalyesi derecesini almış bulunmak gerekmektedir: ama bu nedenle Şrayner Örgütü bir **masonik tarikat** olarak nitelenemez.

Bir masonun şrayner olabilmesi bakımından değerlendirdiğimizde; izlenecek yolu şöyle özetleyebiliriz: Bir mason, bir mavi locada Masonluğa girerek **çırak** derecesini alır; sonra **kalfa** derecesine geçer; daha sonra da **üstat** derecesine yükselir (En alttan yukarıya doğru). Bundan sonra, Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti'nde çalışmak isteyen üstat derecesindeki bir mason, sırasıyla 4. - 31. dereceleri alır. (Sağdaki kolon) 32. dereceye varıp **Royal Sır Yüce Prensi** niteliğini aldıktan sonra şrayner olabilir.

Üstat derecesindeki bir mason Amerikan Riti olarak da anılan York Riti'nde çalışmayı yeğleyecek olursa; önce bu ritin 4. -6. derecelerini bitirip 7. dereceye gelmeli ve **Royal Arş Masonu** olmalıdır.

Bundan sonra, isterse bu ritin sonraki derecelerinde çalışabilir fakat Şraynerliğe yönelmek için çalışmalarını İngiliz Masonluğu Sistemi'nin Amerika Birleşik Devletleri'nde uygulanan ileri derecelerinde sürdürmesi gerekir. **Kızılhaç Tarikatı'**na girip, ardından **Malta Şövalyesi** niteliğini aldıktan sonra **Tampliye Şövalyesi** olmalıdır. Bundan sonra Şrayner Örgütü'ne katılabilir.

Yönetim

Şraynerlikte yönetim, Masonluğa benzer bir biçimde fakat örgüte özgü demokratik bir yöntemle işler. Loca benzeri birimler yoktur; nasıl Bektaşilikte tekkeler varsa, Şraynerlik'te de mabetler vardır.

Her şrayner, oturduğu yere yakın bir mabedin üyesidir. Bir mabedin üyelerinin sayısı yüzlerce hatta binlerce olabilir. Mabet yöneticileri, tüm üyelerin isterlerse katılabildikleri bir seçimle iş başına getirilir ve topluca **Divan** olarak anılırlar.

Divan, 9 görevliden oluşur. Divan başkanı yönetsel bakımdan **Hükümdar** (Potentate), mabet başkanı olarak ritüelik bakımından ise **Baş Rabban** olarak anılır.

Divanın ilk sıralardaki görevlerin birine seçilebilmek için, daha önce ikincil sıralardaki görevlerden birinde bulunmuş olmak gereklidir. Her yıl Ocak ayında yapılan seçimde, ikincil görevlerden birine mutlaka en azından bir yeni üye seçilir. Bu yeni divan üyesi, geleneksel yöntem uyarınca, her yıl daha yüksek bir göreve geçebilir. Böylece divanda dört yıl görev değiştirdikten sonra hükümdarlığa yani mabet başkanlığına seçilebilir.

Mabet üyelerinin tümünün katılabildiği toplantılar yılda en az dört kez yapılır. Bunların dışında, her mabette yılda bir ya da iki kez **yeni üye kabul töreni** vardır. Ritüelik törenle Şraynerliğe kabul edilen her bir üye "**soylu** (noble)" olarak anılır.

Her mabedin belirli bir çalışma bölgesi vardır; yeni üyelerini bu çalışma bölgesi içinde bir yerde oturanlar arasından alır. Ancak bu çalışma bölgesi, coğrafi bakımdan genellikle oldukça geniştir.

Bu nedenle işleri kolaylaştırmak ve şraynerler arasındaki sosyal ilişkilerin zayıflamamasını sağlamak üzere, birçok yerde şrayner kulüpleri kurulmuştur. Bu kulüplerden her biri belli bir mabede bağlıdır ve onun denetimi altında çalışır.

Hemen her mabette, belirli birtakım özel bir amaçla oluşturulmuş küçük gruplar vardır. Bunlar **birim** (unit) olarak anılır. Her mabedin, çalışmalarının niteliğine ve yoğunluğuna bağlı olarak, kendine özgü farklı birimleri olabilir. Şöyle bazı birim örnekleri sayabiliriz:

Şrayner bandosu

- Şarkıcılar

- Taşıt denetçileri

- Dağcılar

- Hastane rehberleri

-Ulaşımcılar (Hastanede yatmaksızın tedavi görenlerin gerektiğinde kaldıkları yerden alınarak hastaneye getirilip geri götürülmelerini sağlayanlar)

Emperyal Konsey, Şrayner Örgütü'nün en yetkili organıdır. Bu organ, o sıradaki ve bir dönem önceki emperyal görevliler ile her mabedin delegelerinden oluşur. Üye sayısı 300'ü geçen mabetler iki, 600'ü geçenler üç, 1000'i geçenler dört delege ile temsil olunur. En az 15 yıl sürekli delegelik yapmış olanlar, **emerit delege** niteliğini alır ve Emperyal Konsey'in doğal üyesi olurlar.

Emperyal Konsey her yıl Temmuz ayında toplanır. İki sürekli alt organı vardır. Biri **Emperyal Divan** olarak anılan yönetim kurulu, diğeri ise tüm hastanelerin tek elden yönetimini sağlayan vakıf kuruludur. Her iki kurulun üyeleri de, Emperyal Konsey tarafından seçilir.

Emperyal Divan 13 üyeden oluşur fakat bu üyelere ek olarak bir de Emperyal Papaz (Inıperial Chaplain) vardır. Emperyal Haznedar ve Emperyal Yazman her yıl yeniden göreve seçilebilir fakat Emperyal Divan'ın diğer görevlileri her yıl değişir. Vakıf Kurulu üyeleri değişmeyebilir. Önceki yılın Emperyal Hükümdarı ile Vakıf Kurulu Başkanı da Emperyal Divan'a katılır.

Emperyal Konsey'in onayı ile bir grup mabet kendi aralarındaki sosyal ilişkileri güçlendirmek amacıyla bir Şrayner Birliği (Shrine Association) kurabilir. Amerika Birleşik Devletleri'nde bu tür 30 kadar birlik bulunmaktadır. Ancak bu birlikler, Emperyal Konsey'e katılmaz ve ayrıca ya da özel olarak temsil edilmezler.

Ritüelik Özellikler

Şraynerlerin ritüelik öğretimlerinin kapsamında tasavvufi nitelikli İslâm inançlarının ve Arap kültürünün açıkça belirgin izleri vardır. Bektaşi tarikatının ilke ve yöntemlerinden esinlenmeler ağırlıklıdır. Nitekim bu örgütün temelinin 644 yılında Hz. Ali tarafından atılmış olduğu kabul edilir.

Mabetlerin her birine birer İslâm ülkesi kenti ya da kasabasının adının verilmesi de gelenek edinilmiştir. Hatta bu örgütün kurucusu olan Walter Millard Fleming, yazılarında, İslâm ülkelerinde yer yer varlığını sürdürmekte olan Bektaşi tekkelerini birer **şrayner mabedi** olarak nitelemiştir.

++

Mabet çalışmalarında her şrayner siyah püsküllü kırmızı bir fes giyer. Bu fesin üzerine mabedin adı yazılıdır. Bunun altına şraynerlerin amblemi işlenmiştir. Yer yer bu amblem bir altın biju biçiminde düzenlenir ve bir zincirle boyuna asılır ya da bir madalyon gibi göğüs cebi üzerine takılır. Bu amblemde, yatay bir pala, altında aşağıya doğru bakan bir hilâl, hilâlin ortasında bir sfenks başı, ortasında da beş kollu yıldız bulunur.

Mabet görevlileri mabette yapılan toplantı sırasında, fes yerine görevlerine özgü birer sarık ile yeşil renkli birer cübbe giyer.

Masonlukta olduğu gibi Şraynerlikte de **parola** niteliği taşıyan bir **geçiş sözcüğü** vardır. Geçiş sözcüğünü isteyecek olan **«Esselamü aleyküm»** der; kendisinden böylelikle geçiş sözcüğü istenmiş olan kişi de **«Aleyküm esselam»** diyerek yanıtlar.

Şraynerlerin ritüelik çalışmaları, örgütün ilk kurulduğu sıralarda hayli önemli tutulurdu. Örgütün sonradan özel amaçlı bir iyilik işleri kurumu niteliğine bürünmesiyle birlikte, ritüelik çalışmalar önemini yitirmiştir. Ancak yeni üye kabul törenlerinde uygulanmaktadır.

*** * ***

Özellikle Amerika Birleşik Devletleri'nde Şraynerliğin yaygınlığına ve bireylerce de çok değerli tutuluşuna bakılarak, ortaya şöyle bir soru atılabilir:

«Amerikalılar böylesine insansever mi?»

Belki değiller... Belki de çoğu insansever ve iyilikçi görünerek, kendilerine toplumları içinde bir saygın yer edinmeyi sağlıyor.

Günümüzde Amerika'da Masonluk da saygın bir kurum; masonlar da saygın tutulan kişiler...

Fakat yer yer ve zaman zaman masonlara kuşku ile bakılmasından da geri kalınmıyor.

Antimasonik nitelikli etkiler de süregidiyor. Buna karşılık, hiç kimse bir şraynerin, bu niteliğini önce **mason** olmakla edinebildiğini düşünmüyor. Çünkü şraynerlerin açık ve somut olarak gerçekleştirdiği olumlu hizmetleri ve yapıtları gözler önünde.

Acaba Türkiye'de kaç sakat çocuk ve genç var?... Bunların toplam nüfusumuza oranı, Amerika Birleşik Devletleri'ndeki oran ile karşılaştırıldığında nasıl bir görünüm sergiliyor?

Yurdumuzda da, şraynerlerin Amerika'da gerçekleştirmiş olduğu gibi düşünü ve tasarımda kalmayan, böyle bir girişime gereksinme yok mu?

Başta masonlar olmak üzere, çeşitli sosyal kurumlarımız ve halkımız böyle bir girişimi desteklemez mi?...

Biz bu konuda bir şeyler yapamayacak kadar yeteneksiz miyiz?

"Bizde böyle işler yapılamaz!... Seksen türlü engel çıkar... Diyelim ki bunlar aşıldı; önceleri heveslisi çok olur, sonra işi yürütecek olanlar yapayalnız kalır... Dolayısıyla bu iş yürümez." biçimindeki kötümser görüşü hep sürdürecek miyiz?

Olmaz mı?... Denedik mi?

Dün buna benzer bir diğer girişimde yeterince başarı sağlayamamış olabiliriz. Bugün bunu denedik mi?

Deneme gücünü kendimizde bulamaz mıyız?

Bugün Türkiye Kızılay Derneği adını taşıyan **Hilâl-i Ahmer Cemiyetin**in, Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumu adını taşıyan **Himaye-i Etfal Cemiyeti**'nin kuruluşları bize örnek olmalı.